

Marknad i balans ger svag utveckling i råvarupriserna 2016-2025

- Utbudet matchar efterfrågan för de flesta råvarorna vilket ger en blygsam prisutveckling på världsmarknaderna.
- Prognosen ser en viss återhämtning på mjölksidan och en mer gynnsam relation mellan priset på mejeriprodukter och foderpriserna.
- De globala priserna på kött förutspås en ganska svag utveckling, men det är inte säkert att det slår igenom på den svenska marknaden.

Världsmarknaderna de närmaste tio åren

OECD och FAO tar varje år fram en prognos för hur marknaderna för jordbruksprodukter kan komma att utvecklas de kommande tio åren, baserat på ett antal förutsättningar.

Några av de viktigaste antagandena bakom prognosen är:

- fortsatt inbromsning i den globala ekonomin
- befolkningsökningen saktar in
- ovanligt stora valutakursvariationer på senare tid
- låga energipriser

OECD och FAO tror att prisutvecklingen kommer att vara svag för de flesta av lantbrukets råvaror under den närmaste tioårsperioden. Produktivitetsökningar i form av ökade hektarskördar, mjölmängder per ko och slaktvikter på köttproducerande djurslag och svagare tillväxt i utvecklingsekonomierna gör att utbudet inte har några problem att hålla jämna steg med efterfrågan.

Det här stämmer väl överens med den riktigt långsiktiga trenden. Under hela 1900-talet har de reala priserna på jordbruksprodukter sjunkit ganska stadigt, även om det varit kraftiga svängningar under vissa perioder (som krigsåren och oljekrisen i början av 1970-talet). Figuren nedan visar den långsiktiga trenden för vete.

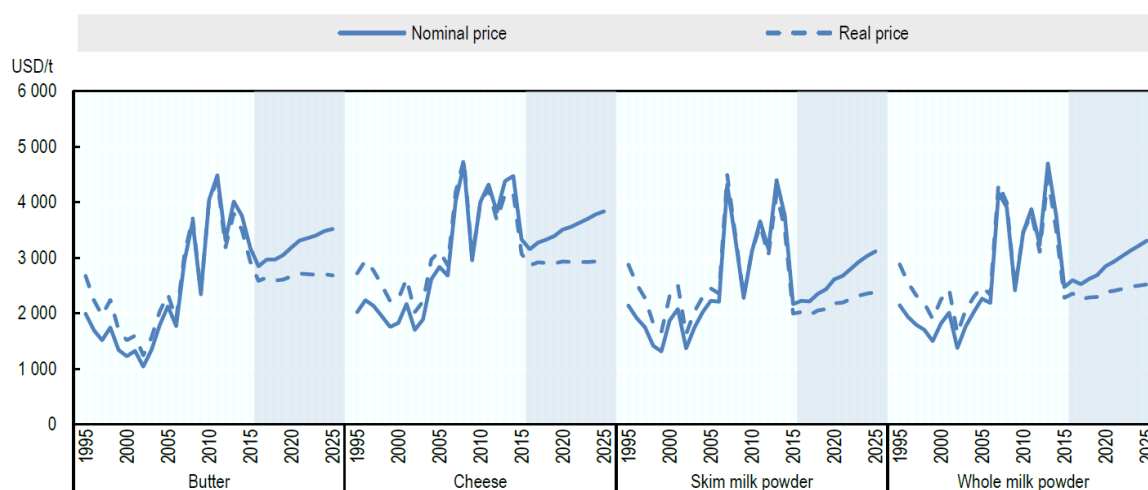

Figur 1. Reala priser på vete 1908-2016, dollar/ton

Källa: OECD/FAO

Viss återhämtning på mejerimarknaden

Organisationerna förutspår stabila eller svagt ökande reala priser under den kommande tioårsperioden. Mjölkpulver väntas återhämta sig något men ökningen kommer från en låg nivå och priserna väntas inte komma i närheten av nivåerna under föregående tioårsperiod. Priserna på ost och smör väntas vara i stort sett oförändrade i reala termer, men man bör komma ihåg att detta är från ett bättre utgångsläge än mjölkpulvret.

Figur 2. Nominella och reala priser på mejeriprodukter

Källa: OECD/FAO

Kinas import av mejeriprodukter växte med hela 20 % om året under föregående årtionde, men tillväxten under kommande tioårsperiod väntas ligga på 2-6 % om året beroende på produkt. Om Kinas import skulle bli mindre än väntat så får priset på mjölkpulver svårare att hämta sig. Prognosen utgår också från att det ryska importstoppet upphör, trots att vi numera vet att det har förlängts ännu en gång.

OECD och FAO tror också att både dollarn och euron kommer att vara starka framöver, vilket kommer att leda till något mindre export från USA och EU. För EUs del så kommer ökningen i mjölkproduktion över hela perioden inte att vara särskilt omfattande bara 0,8 procent om året, vilket är den näst långsammaste utvecklingen av alla regioner i prognosen. Effekten av att EU avskaffat mjölkkvoterna väntas framför allt bli att produktionen fördelas om mellan medlemsstaterna, inte att unionens totala produktion ökar nämnvärt. Förädlingen av mejeriprodukter förutspås dock öka inom EU på grund av ökande inhemsk efterfrågan på ost och ökande export av förädlade mejeriprodukter.

Svaga köttpriser globalt sett...

I reala termer förutspår prognosen sjunkande priser på världsmarknaderna för de flesta köttslagen. Det beror på att produktionen ökar minst i samma takt som konsumtionen. I genomsnitt för de olika köttslagen handlar det om en ökning av köttproduktionen med 16 procent under tioårsperioden.

Att produktionen ökar har i sin tur flera olika förklaringar.

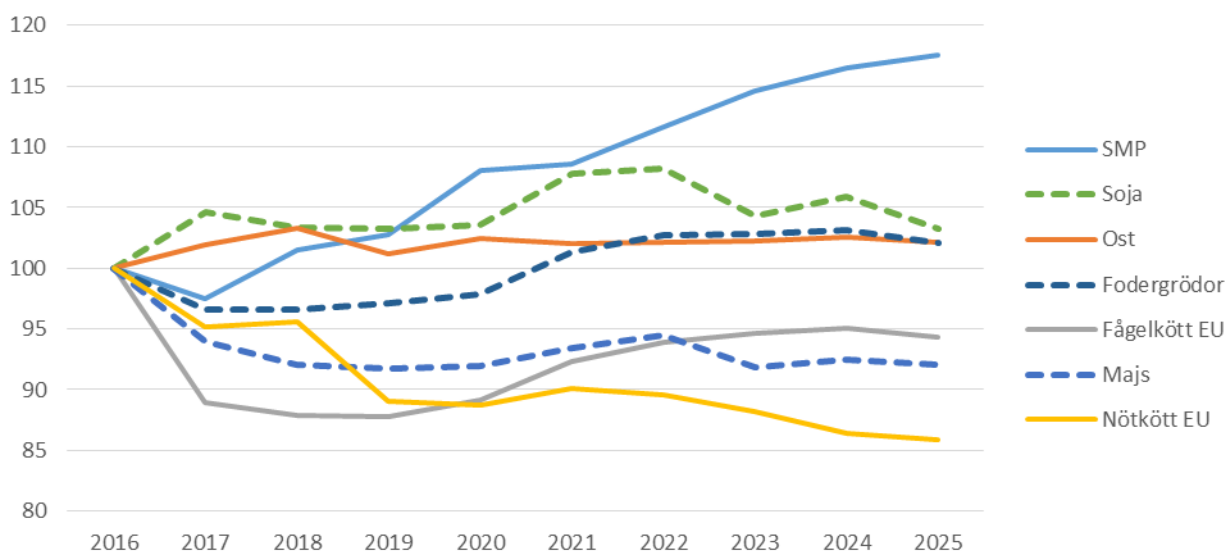

Kycklingköttet står bakom den största delen av tillväxten i den globala köttproduktionen. Kycklingproduktionen är förhållandevis kostnadseffektiv vilket gör att producenter i utvecklingsländerna har goda incitament att investera i sektorn. Kycklingköttet ger också konsumenter i utvecklingsländerna ett förhållandevis billigt protein och efterfrågan på kycklingkött är därför fortsatt stark under prognosperioden. Därför är kycklingköttet också det köttslag som ökar mest i den globala handeln under prognosperioden.

Nötköttproduktionen ökar också men ökningen ligger inte i ökade djurantal globalt utan i ökade slaktvikter. Även produktionen av griskött ökar, men drivs i huvudsak av att produktionen ökar i Kina.

...men priset på fodergrödor ökar inte nämnvärt

Även om priserna på de flesta animalieprodukterna kommer att ha en blygsam utveckling så gynnas producenterna av att priset på många fodergrödor väntas ha en svag utveckling, samtidigt som fodereffektiviteten väntas öka på grund av förbättringar i produktionen. Det är framför allt mellan mejeriprodukterna och fodergrödorna som relationen är till gagn för animalieföretagen.

Källa: OECD/FAO, egen bearbetning

Figur 3. Real prisutveckling på vissa fodergrödor och animalier 2016-2025

Bakom den blygsamma utvecklingen på spannmålsgrödorna ligger låga oljepriser, minskad efterfrågan från biobränsleindustrin, inbromsning i utvecklingsländernas ekonomier och fortsatt stabila lagernivåer.

Sojabönorna har en starkare utveckling under perioden. OECD och FAO tror dock att den globala handeln med soja kommer att minska på grund av att odlingen ökar i de länder där efterfrågan är störst, framför allt i Kina.

Prognoserna för de olika grödorna påverkas av biobränslepolitiken, som inte väntas driva på utvecklingen på samma sätt som tidigare. Till exempel kan USA inte använda mer majs till etanol efter 2016.

Vad betyder det här för Sverige?

Prognosen förutspår att produktionstakten i EU kommer att dämpas, efter några år med snabb tillväxt som en reaktion på det höga prisläget för ett par år sedan. Köttsektorn väntas öka dubbelt så snabbt som spannmålsodlingen, framför allt gris- och fjäderfäkött.

För de flesta produkterna följer priserna i Sverige i sin tur trenden inom EU. Ett undantag är dock att de svenska priserna på **kött** på senare tid legat betydligt över EU-nivån. Om svenska konsumenter även i fortsättningen är beredda att betala mer för svenskt kött så kan effekten av den svaga prisutvecklingen på världsmarknaden dämpas. Samtidigt brukar de svenska spannmålspriserna följa världsmarknadsprisets rörelser, så köttproducenterna kan få del av de svaga priserna på spannmål utan att nödvändigtvis drabbas fullt ut av de ännu svagare köttpriserna.

För **mejeriprodukter** förutspår prognosen visserligen en viss återhämtning av de globala priserna, men vi räknar ändå med att den svenska produktionen kommer att möta en fortsatt stark konkurrens. Både Outlook-rapporten och EU-kommissionens egen prognos tyder på att den svenska andelen av EU:s totala mejeriproduktion kommer att minska.

Den svenska **spannmålsmarknaden** påverkas mycket av den globala utvecklingen, så den svaga produktionsökningen inom EU som helhet kan väntas gälla även för svenska odlare. En viktig faktor är efterfrågan på foder, som i sin tur påverkas av hur animaliesektorn utvecklas. Eftersom den svenska mjölksektorn genomgår en kärv period just nu så dämpar det efterfrågan på foder i Sverige. Svensk spannmål kan också pressas av ökad konkurrens från länder med lägre produktionskostnader.

Några ord om siffrorna i Outlook-rapporten

Rapporten tas varje år fram gemensamt av organisationen för ekonomiskt samarbete (OECD) och FN:s livsmedelsorgan (FAO). Prognoserna diskuteras också med experter från många länder. Priserna gäller producentledet.

Siffrorna i prognosen tas fram genom att man ställer upp ett antal antaganden och sätter in dem i en ekonomisk modell. Antagandena handlar till exempel om den ekonomiska tillväxten i olika regioner, det väntade priset på råolja, förändringar i inflation, och valutakurser, och folkökning. Det är viktigt att komma ihåg att man också förutsätter att den jordbruks- och handelspolitik som var beslutad när prognosen gjordes kommer att fortsätta gälla under hela perioden, och att vädret kommer att vara "normalt" (och då räknar man inte in effekten av framtida klimatförändringar).

Det här innebär bland annat att prognosen utgår från att det ryska importstoppet på produkter från bland annat EU och USA kommer att upphöra i juli 2016. Det står dock klart att importstoppet kommer att vara ikraft minst ett år till.

Det säger sig självt att verkligheten i en del avseenden kommer att bli en annan än den som prognosmakarna har antagit. Det betyder också att man inte ska stirra sig blind på själva siffrorna i prognosen. Erfarenheten visar att det ibland kan bli mycket stora skillnader mellan priserna i Outlook-rapporten och det faktiska utfallet. Däremot brukar pristrenderna, snarare än den absoluta prisnivån, vara mer robusta.

Kontaktpersoner

Harald Svensson, chefsekonom 070-553 95 64

Eva Jirskog (animalier) 036 -15 51 11

Patrik Eklöf (spannmål) 036 -15 51 50
